

HÕIVE JA TOIMETULEK

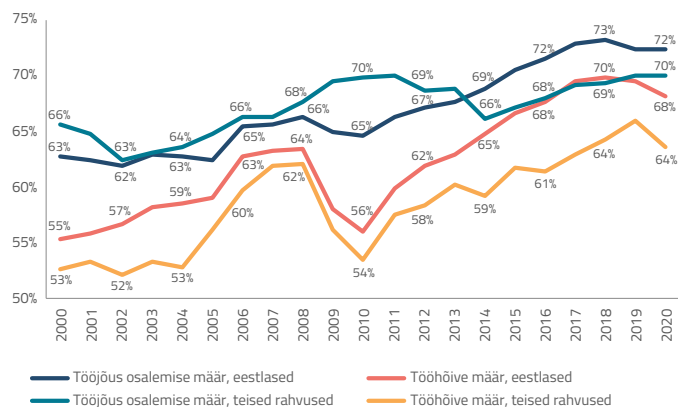
TEABELEHT

Eesti ühiskonna lõimumise monitooringu (EIM) ja teiste sarnaste uuringute tulemused näitavad, et võrreldes teisest rahvusest elanikega on eestlastel Eesti tööturul parem positsioon ning nende majanduslik toimetulek on samuti parem. Eesti majandusliku ja sotsiaalse olukorra paranemisel erinevused vähenevad, kuid teisest rahvusest inimesed on majandussurutise korral haavatavamad.

HÕIVE

Eesti elanike tööhõivenäitajad olid kuni koroonaviiruse pandeemia puhkemiseni viimase 20 aasta kõrgeimal tasemel ning eestlaste ja teisest rahvusest elanike olukord tööturul on muutunud sarnasemaks. Siiski avaldavad muutused tööturul elanike hõivele tugevat mõju ja majandussurutised on toonud kaasa rahvuspõhiste erinevuste kasvu. Eesti ühiskonna jaoks on selles valdkonnas jätkuvalt tähtis mõista, kuidas erinevad rahvused kohanevad muutunud sotsiaal-majandusliku olukorra ja tööturuvõimalustega.

Joonis 1. Tööhõive määr ja töøjõus osalemise määr rahvuse alusel 2000–2020 (15–74 a rahvastik) %.

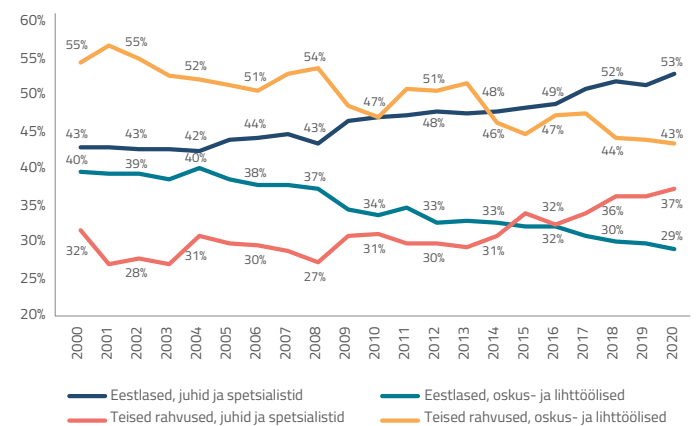
Allikas: Statistikaamet

Märkus. Tööhõive määr on hõivatud inimeste osakaal rahvastikus. Töøjõus osalemise määr ehk aktiivsuse määr on hõivatute ja töötute osakaal rahvastikus.

2020. aastal puhkenud koroonaviiruse pandeemia ja sellega kaasnenud tööturukriis on Eestis avaldanud mõju nii eestlaste kui ka teisest rahvusest elanike tööhõivele. Samas on märgata, et võrreldes aasta varasemaga suurenes 2020. aastal kiiremini just teisest rahvusest meeste ning nii eestlastest kui ka teisest rahvusest noorte töötus.

Varasemad tööturukriisid on näidanud, et teisest rahvusest elanike tööhõive on keerulistel aegadel haavatavam. Seepärast on ka praeguse kriisi järelmõjuna põhjust oodata rahvuspõhiste erinevuste kasvu.

Joonis 2. Hõivatute osakaal juhtide ja spetsialistide ning oskus- ja lihttöölise ametirühmas rahvuse alusel 2000–2020 %.

Allikas: Statistikaamet

Eesti tööturul püsib rahvuspõhine segregatsioon: teisest rahvusest inimesed on töötlevas tööstuses hõivatud eestlastest sagedamini. Ühtlasi on viimase 20 aasta jooksul olnud teisest rahvusest inimestel keerulisem jõuda kõrgemale ametikohale. Ehkki viimase kümne aastaga on nende hulgas juhtide ja spetsialistide osakaal suurenenud, jääb see veel maha eestlaste samast näitajast.

TOIMETULEK

Eestlaste sissetuleku tase on aastaid olnud kõrgem kui Eesti teisest rahvusest elanikel. 2019. aastal oli Statistikaameti andmetel eestlaste aastasissetulek keskmiselt 14 297 eurot ja teiste rahvuste esindajatel 12 213 eurot. Teisest rahvusest elanike sissetulek moodustas 85% eestlaste sissetulekust (sh naistel 83% ja meestel 88%). Eestlased kuuluvad sagedamini kõrgema ja teisest rahvusest inimesed madalama sissetuleku rühma.

Need näitajad on püsivad viimase kahe aastakümne jooksul üsna sarnased.

Madal sissetulekutase suurendab vaesuse ja toimetuleku-probleemide riski. Kui varem olid eestlaste ja teisest rahvusest

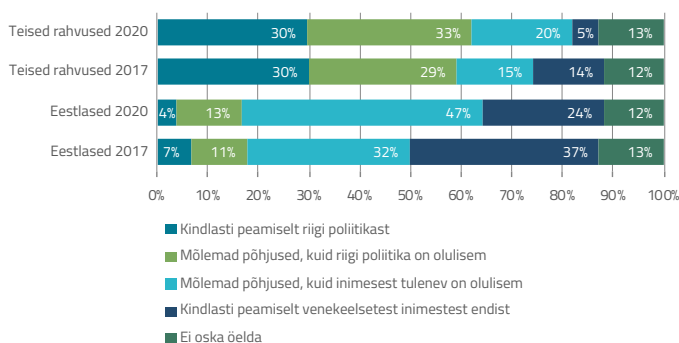
elanike sissetulekud sarnasemad ning suhtelises vaesuses elas sama suur osakaal nende rahvusrühmade esindajatest, siis 2008. aastal alanud majanduskriisi ajal suhtelise vaesuse määr tõusis ning teisest rahvusest inimeste seas kiiremini kui eestlaste seas.

Majanduse taastumise järel on nii vaesuse määr kui ka selle erinevus rahvusrühmade vahel vähenenud. Eestlaste ja teisest rahvusest inimeste suhtelise vaesuse määra erinevus oli 2019. aastal siiski veel 4 protsendipunkti.

2020. aastal algas taas majandussurutis, mis suurendab elanike toimetulekuriske. EIM-i järgi on eestlaste ja teisest rahvusest elanike hinnang enda majanduslikule toimetulekule 2020. aastaks võrreldes 2017. aastaga paranenud.

Samas on teisest rahvusest elanike seas märksa rohkem neid, kelle hinnangul on nende perekonna toimetulek just pärast koroonaviiruse pandeemia algust halvenenud. Kui 75% eestlastest hindas, et perekonna toimetuleku olukord on jäänud samaks, ja 21% vastas, et see on halvenenud, siis teisest rahvusest inimeste seas on 63% hinnangul olukord jäänud samaks ja 32% arvates halvenenud.

Joonis 3. Elanike hinnangud küsimusele, kas tööturu ebavõrdsus tuleneb peamiselt riigi poliitikast või venekeelsetest inimestest endist, rahvusrühma alusel %.

Allikas: EIM 2017, 2020

Riik saab elanike toimetulekut parandada sotsiaalpoliitikaga. EIM 2020 järgi on rahvusrühmade hinnangud sotsiaalabi kättesaadavusele pigem sarnased kui erinevad. Eestlased on mõnevõrra rohkem rahul (82%) sellega, kuidas Eestis on lahendatud koroonaviiruse põhjustatud sotsiaal-majanduslikku kriisi (teisest rahvusest elanikest on rahul 75%).

Eesti teisest rahvusest inimesed ootavad riigilt suuremat sekkumist tööturul, ent samas on Eesti inimesed sõltumata rahvusrühmast riigi toetuse ja abi kättesaadavusega rahul.